

DIVADLO PETRA BEZRUCE

vyznamenané Za zásluhy o výstavbu

Sezóna 1979/1980

Alexandr Nikolajevič Ostrovskij

I chytrák se spálí

K O M E D I E

Překlad	Jiří Prokop
Režie	Pavel Palouš
Výprava	Marta Roszkopfová
Hudební spolupráce	Jan Tomšíček
Představení řídí	Ludmila Naarová
Text sleduje	Jiřina Cížková

O S O B Y

Jegor Glumov, mladý muž	Otakar Prajzner
Glařira Glumová, jeho matka	Blanka Meierová
Nil Mamajev, bohatý pán	Jiří Zach
Kleopatra Mamajeová, jeho žena	Alena Tománková
Krutický, velice důležitý starý pán	Luděk Eliáš Jindřich Dvořák
Ivan Gorodulin, důležitý mladý pán	Milan Sova
Sofie Turusinová, bohatá vdova	Štěpánka Ranošová, nositelka vyznamenání Za vynikající práci
Mášenka, její neteř	Věra Janků
Jegor Kurčajev, husar	Pavel Handl
Golutvin, člověk bez konkrétního zaměstnání	Michal Przebinda
Manefa, žena zabývající se hádáním a věštěním	Ludmila Bednářová
První příživnice	Radvana Havelková j. h.
Druhá příživnice	Ludmila Naarová j. h.
Sluha Mamajevův	
Sluha Krutického	Jan Odl
Sluha Turusinové	

PREMIÉRA 22. ÚNORA 1980

Z PROJEVU A. V. LUNAČARSKÉHO
U PŘÍLEŽITOSTI 100. VÝROČÍ ÚMRTÍ
A. S. GRIBOJEDOVA:

„...Aristofanes žije dodnes a zřejmě ještě dlouho bude žít, třebaže ze srdce přejí všem Aristofanům a Gribojedovům, aby konečně mohli zemřít. Ze srdce přejí těmto velkým stínům, jež dodnes touží po krvi a živí se jí, aby jednoho krásného dne řekly: „Dokonáno jest“ a ulehly do předem připravených zlatých hrobek — a my bychom jich poté používali už jen jako historických příkladů.

Bohužel tomu tak ještě není, bohužel jsou to dosud naši spoluobčané, bohužel žijí mezi námi, protože žije to, proti čemu bouřili. Žije to, k čemu cítíme odpor, žije to, co si zaslouží opovržení. A tomu je zapotřebí se vysmát . . .

Satirická komedie, to je ozón, to je smích, který nezbytně potřebujeme . . .“

Alexandr Nikolajevič OSTROVSKIJ

12. dubna 1823 — 2. června 1886

Moskevská úřednická rodina — nedokončená studia práv — písař a později soudní úředník.

40. — 50. léta spolupráce s časopisy — první hry vydává v časopise tzv. slavjanofilského okruhu Moskvitininu.

1850 — úspěch komedie Bankrotář — propuštění ze státních služeb — jediným zdrojem obživy literární činnost.

2. polovina 50. let — přechod na pozice demokratického Sovremenniku.

Existenční problémy rodinné — současně veřejná činnost a boj za vybudování lidového ruského divadla.

50. — 60. léta — účast na založení Spolku pro pomoc strádajícím literátům a vědcům, a Spolku ruských dramatických spisovatelů a operních skladatelů.

1865 — založení Uměleckého kroužku, předchůdce podobného kroužku založeného roku 1888 Stanislavským, Komissarževským a Fedotovem. Při kroužku divadlo s cílem umělecké výchovy obecnosti.

1881 — pět měsíců intenzivní práce pro komisi zabývající se prací státních divadel — nerealizováno. Zamítnutí žádosti o zřízení soukromého divadla v Moskvě — zrušen státní monopol — divadla v rukou podnikatelů.

1886 — jmenování ředitelem divadelní školy — nemoc — smrt.

Povídky — cestopisné črty — překlady (Goldoni, Shakespeare, Cervantes, Terentius).

47 dramát (Výnosné místo, Bouře, Chudá nevěsta, Schovanka, Nemá kocour pořád posvícení, Les, Vasilij Šujskij, Vlci a ovce, Sněhurka, ...)

I CHYTRÁK SE SPÁLÍ (NA VSJAKOGO MUDRECA DOVOLNO PROSTOTY)

1868 publikována — téhož roku úspěšné premiéry v Petrohradě (benefice herce Burdina v roli Mamajeva) a Moskvě (Malé divadlo, které uvádělo většinu Ostrovského her). Jedna z nejúspěšnějších a nejreprizovanějších her ruského klasického odkazu. Postavy vytvářeli přední herci — roli Glumova Lenskij, Sadovskij, Kačalov — Krutického Stanislavskij — Mášenku Fedotová ...

1923 — Ejznštejnova inscenace hry v Prvním dělnickém divadle Proletkultu — principem montáže a výrazných divadelních metod snaha o bezprostřední a současný ideologický smysl — akcentace současných podob kariérismu.

1921 — překlad hry do češtiny (V. Červinka)

1945 — inscenací hry zahájena činnost Malého realistického divadla v Praze (dnešní Realistické divadlo Zdeňka Nejedlého) — režie Jan Škoda, Glumov Jiří Dohnal.

PARKINSONŮV ZÁKON ČILI ROSTOUCÍ
PYRAMIDA

Skutečnost je taková, že mezi počtem úředníků a množstvím práce neexistuje vůbec žádný vztah. Vzrůst počtu zaměstnanců se řídí Parkinsonovým zákonem a je více méně neměnný, bez ohledu na to, je-li práce více nebo méně, nebo není-li třeba vůbec žádná.

1. Úředník chce rozmnožovat své podřízené a nikoli konkurenty.

2. Úředníci si vzájemně přidělávají práci.

Abychom porozuměli činiteli č. 1, musíme si představit státního zaměstnance A, který se cítí přepracován. Je vedlejší, zda je to přepracování skutečné, nebo pomyslné. Lze je léčit zhruba třemi způsoby: Pan A se může vzdát svého místa. Nebo se může rozdělit o svou práci s kolegou B. Nebo si může vyžádat další podřízené pracovníky, které nazveme C a D. V dějinách však asi není případu, kdy A ne zvolil třetí alternativu. Kdyby se vzdal svého místa, stál by před námi. Kdyby dovolil, aby B dostal místo stejné důležitosti, jako je jeho vlastní, měl by soupeře, který by mohl být také povýšen, až pan A půjde konečně do důchodu. Z těchto pochopitelných důvodů dává A přednost mladším lidem jako je C a D, kteří mu budou podřízeni. Zvýší jeho důležitost, a když jim práci rozdělí, bude jediný, který rozumí práci obou. Podřízení musí být vždy aspoň dva a jsou udržováni v kázní a pořádku jedině strachem z povýšení toho druhého. Když si potom bude pan C stěžovat, že je přepracován (a to on určitě bude!), pak A navrhne, aby pro něj byli přijati dva pomocníci. Pak ovšem musí navrhnout dva pomocníky i pro pana D, který je vlastně ve stejné situaci jako pan C. Jinak by nemohl zabránit vnitřnímu konfliktu na pracovišti. Jakmile však jsou přijati zaměstnanci E, F, G a H, je povýšení pana A prakticky zajištěno. Sedm zaměstnanců vykonává práci, kterou dříve dělal jeden ...

(Z knihy Z. Northcota Parkinsona

Zákony profesora Parkinsona)

Vedoucí uměleckotechnického provozu Kazimír Trnka,
Vzorný pracovník kultury

Kostýmy zhotoveny kolektivem BSP pod vedením
Marcely Vítkové

Jevištní výprava zhotovena kolektivem výrobních dílen
DPB pod vedením Přemysla Kirschnera

Vedoucí kolektivu stavěčů Josef Drda

Vedoucí osvětlení Jaroslav Řezáč

Svítlí Zdeněk Osif

Zvuk Marie Krejčí

Vlásenky Marie Oboráková, Alžběta Knapková,

Rozvita Chamrádová

Rekvizity Miroslav Antal, Milan Bařina

Garderoba Jana Lhotská, Zdena Rozsypalová,

Drahomíra Lučanová

35. sezóna

PROGRAM DIVADLA PETRA BEZRUCE
UMELECKÝ ŘEDITEL LADISLAV KNIŽÁTKO

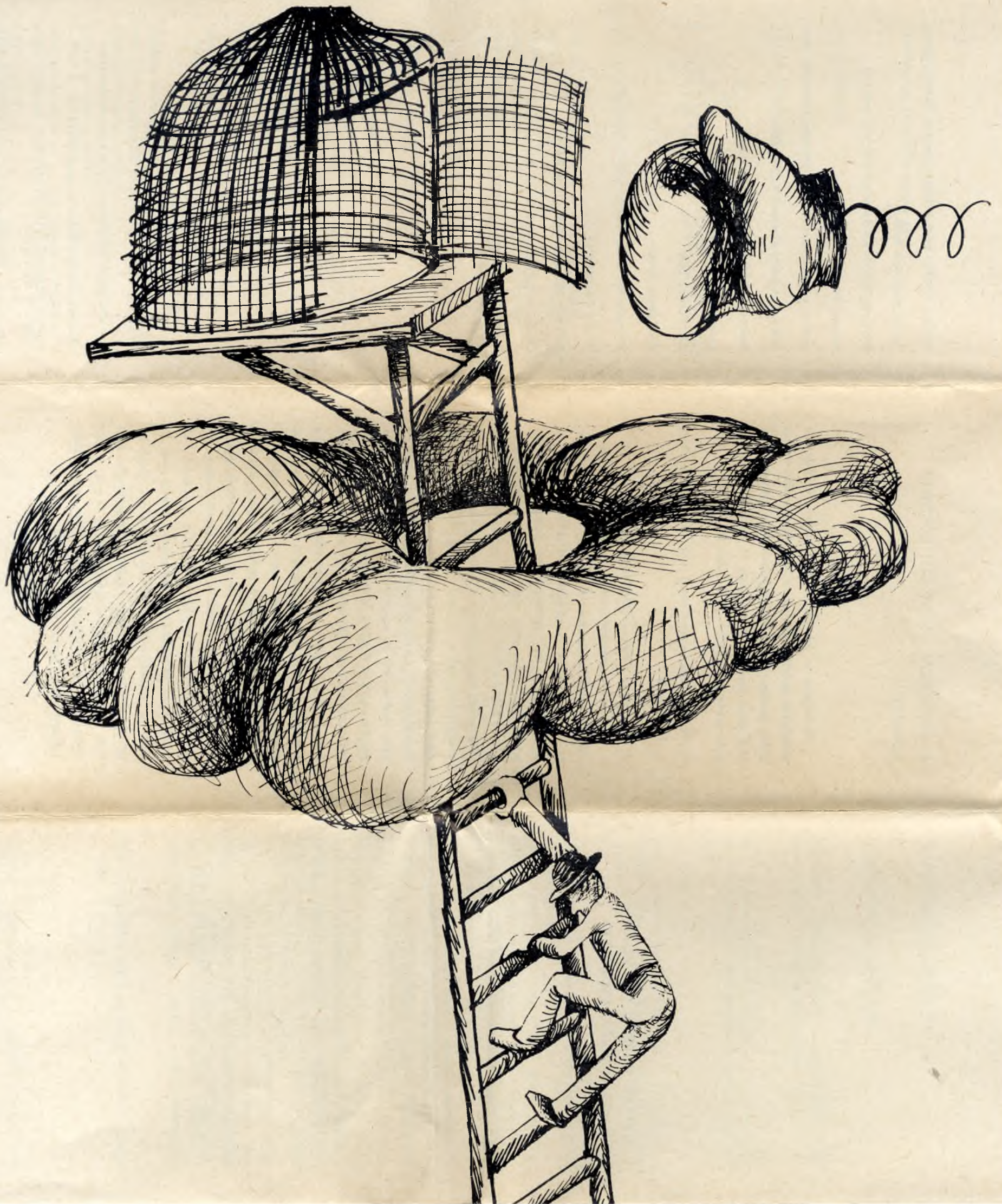
Program připravila dramaturgyně Alena Beránková

Výtvarná spolupráce Marta Roszkopfová

Vytiskly Moravské tiskařské závody, n. p., provoz 22,
Hollarova 14, Ostrava 1

Veškerá práva k provozování tohoto díla zastupuje DILIA
Praha

Cena 2,— Kčs

... i chyttrák se spálí...